

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „СЧЕТОВОДНА ОТЧЕТНОСТ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “УПРАВЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДИ”
ЗА СПЕЦ. “Публичен мениджмънт и административна власт“-СС, СНУ,
ДНДО; ОКС “магистър”

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 (6) ; СЕМЕСТЪР: 10 (11)

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ХОРАРИУМА СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове).</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
В Т.Ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180	

Изготвили програмата:

1. ....
(доц.д-р Св.Стефанов)

2. ....
(гл.ас.д-р П.Захариев)

Ръководител катедра: .....
(доц. д-р Сл.Генов)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната програма по дисциплината "Управление на публичните разходи" е изготвена за целите на магистърско обучение в специалност "Публичен мениджмънт и административна власт". В резултат на изучаване на дисциплината студентите придобиват специални знания, допълващи дисциплини, изучавани в бакалавърската степен на обучение, а това разширява обхвата на техните умения и дава съществено предимство при последваща реализация в сферата на публичния сектор и в частност в неговите административни звена и структури.

Логико-методологическият подход при изнасяне на лекционния материал акцентира върху няколко последователни тематични кръга, разглеждащи необходимостта от въвеждане на съвременна концепция при управлението на публичните разходи, теоретичните основи на бюджетирането на всички негови фази-планиране, касово изпълнение, анализ на изпълнението и контрол. Следвайки възприетия интердисциплинарен подход, в изложението се акцентира върху ролята на банковата система при касовото изпълнение на бюджета, класификацията на публичните разходи от различни гледни точки, счетоводното третиране на публичните разходи, както и върху някои аспекти на анализа и контрола върху тях. Особено внимание е отделено на системите за контрол върху публичните разходи и в частност на СФУК (в частта ѝ спрямо разходите), технологията на вътрешния одит, както и на контрола, осъществяван от Сметната палата. Не на последно място е обърнато внимание върху някои насоки за оптимизиране на публичните разходи, както и на особеностите при тяхното управление при децентрализирани и делегирани бюджети, публично-частно партньорство, в условията на извършвана стопанска дейност и при усвояването на средства по сметки на Европейския съюз.

Онагледяването на лекционния материал с примери, както и решаването на конкретни тестове и казуси от практиката на публичния сектор на семинарните занятия съществено намалява абстрактността и позволява лесна адаптация на обучаващите се в специалността към изработването на конкретни управленски схеми, организационни и поведенчески модели в административните звена на публичния сектор.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
Тема 1. Дефиниране на съвременен подход към управлението на публичните разходи		2	2	
1.1.	Критичен преглед на традиционните системи за управление и бюджетиране			
1.2.	Обосновка на необходимостта от въвеждането на управленски подход към процесите в публичния сектор.			
Тема 2. Понятие за публичен сектор. Състав и специфика на публичните услуги.		2	2	
2.1.	Особености на публичния сектор, влияещи върху неговото управление			
2.2.	Основни разходни политики в контекста на предлаганите публични услуги			
Тема 3. Теоретични основи на бюджетирането в публичния сектор		2	2	
3.1.	Структура и основни компоненти на държавния и на местните бюджети			
3.2.	Етапи на стандартната бюджетна технология			

3.3.	Участници в бюджетния цикъл-роля, функции и компетентност			
Тема 4. Основни концепции и класификации на публичните разходи		2	2	
4.1.	Представа за публичните разходи от позицията на макроикономическата наука			
4.2.	Класификация на публичните разходи			
4.3.	Елементи на бюджетната класификация			
Тема 5. Управленски подходи на фазата на планиране. Изготвяне на програмно-ориентирани бюджети и насоки за тяхното управление		2	2	
5.1.	Програмно бюджетиране и основна терминология. Разработване на подпрограма			
5.2.	Етапи в разработване на подпрограма			
5.3.	Практически нива на програмната логика в бюджетирането			
5.4.	Консолидация и разпределение на разходите при програмен формат на бюджет			
5.5.	Планиране и разходване на бюджетни средства в условията на проектно и програмно бюджетиране			
5.6.	Изготвяне и представяне на отчет за изпълнението на бюджетите в програмен формат			
Тема 6. Понятие за бюджетен лимит за плащания. Основни процедури по защитаване и утвърждаване на бюджетни лимити за плащания на разпоредителите с бюджет		2	2	
6.1.	Съдържание, ред и срокове за представяне в Министерството на финансите на заявките за ежемесечните лимити за плащания			
6.2.	Процедура за корекции на разрешени бюджетни лимити през финансовата година			
Тема 7. Касово изпълнение на плана за бюджетните разходи		2	2	
7.1.	Функции на БНБ и системата на търговските банки при изпълнение на разходната част на съответните бюджети			
7.2.	Концепция на Системата на единната сметка. Технология на плащанията чрез СЕБРА			
Тема 8. Основни насоки в отчетността на публичните разходи		2	2	
8.1.	Особености на отчетността в публичния сектор. Принцип на фондово счетоводство, касов принцип и принцип на текущо начисляване			
8.2.	Счетоводно разбиране за разходите в бюджетните организации			
Тема 9. Публичните разходи и връзката им с БВП и икономическия растеж		2	2	
9.1.	Исторически преглед на концепциите за ролята на държавните разходи в националната икономика			
9.2.	Методи и инструменти за оценка на влиянието на публичните разходи в икономическите процеси			
9.3.	Изследване на връзката публични разходи-БВП-икономически растеж в РБългария			

Тема 10. Анализ на публичните разходи при оценка на ефективността на организациите от публичния сектор		2	2	
10.1.	Подходи за определяне на ефективността от функциониране на бюджетните организации в контекста на публичните разходи			
10.2.	Методи и показатели, характеризиращи ефективността на публичните разходи			
10.3.	Методът „разходи-ползи“ като основен аналитичен инструмент за оценка на ефективността			
Тема 11. Разходни политики в контекста на тригодишните бюджетни прогнози и макрорамката на бюджета		2	2	
11.1.	Методически аспекти при изготвяне на тригодишни бюджетни прогнози в програмен формат			
11.2.	Основни разходни политики в условията на бюджетно прогнозиране			
Тема 12. Контролни аспекти във връзка с ефективното управление на публичните разходи. Вътрешен одит и одит на Сметната палата		2	2	
12.1.	Вътрешен одит в публичния сектор			
12.2.	Одитни процедури на органите на Сметната палата			
12.3.	Специфични контролни и одитни процедури при усвояването и разходването на средства по сметки на ЕС			
Тема 13. Място и роля на системите за финансово управление и контрол (СФУК) в процеса на управление на публичните разходи		2	2	
13.1.	Същност, съдържание и цел на Системата за финансово управление и контрол			
13.2.	Елементи на финансовото управление и контрол			
13.3.	Процедури за предварителен контрол преди поемане на задължения и извършване на разходи			
13.4.	Система на двойния подпис-същност и технологични процедури			
Тема 14. Особенности при управление на публичните разходи при децентрализирани, делегирани бюджети и публично-частно партньорство		2	2	
14.1.	Възможности за управление на публичните разходи при децентрализирани и делегирани бюджети			
14.2.	Публично-частното партньорство като форма за оптимизиране на публичните разходи			
Тема 15. Управление на публичните разходи в условията на извършвана стопанска дейност и усвояване на средства от ЕС		2	2	
15.1.	Проявни форми на стопанска дейност на звената в публичния сектор и тяхното отражение върху публичните разходи			
15.2.	Организационни и отчетни процедури по управлението и усвояването на средства по фондове и програми на ЕС			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Защита на курсова работа по избрана тема	1	60
1.2.	Контролна работа - писмена по зададена конкретна задача/тест	1	30
Общо за семестриален контрол:		2	90
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит - класически писмен с 2 изтеглени на лотариен принцип въпроса и/или тест	1	90
Общо за сесиен контрол:		1	90
Общо за всички форми на контрол:		3	180

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Захариев, П. и к-в, Бюджетно счетоводство, първо издание, изд. "Гея Принт", Варна, 2015г.
2. Ewan Ferlie, Edoardo Ongaro, Strategic Management in Public Services Organizations: Concepts, Schools and contemporary issues, Routledge Taylor and Francis group, first edition, 2015
3. Wouter Van Dooren, Geert Bouckaert, John Halligan, Performance Management in the Public Sector, Routledge Taylor and Francis group, second edition, 2015

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

А. Книги, студии, статии и други научни изследвания:

1. Георгиева, Д., Приложимата база на отчетността в публичния сектор, сп. „Икономическа мисъл”, бр. 5/2016
2. Захариев, П. Бюджетно счетоводство, трето издание, изд. "Гея Принт", Варна, 2009г.
3. Захариев, П. Годишно счетоводно приключване и изготвяне на годишния финансов отчет на бюджетните предприятия за 2008г., "Наръчник на счетоводителя", бр.1/2009г., изд. "Плутон-1", Пловдив
4. Попова-Йосифова, Н., Новости в счетоводната отчетност на бюджетните организации, ДОКЛАД, Научна конференция с международно участие „Хоризонти в развитието на човешките ресурси и знанието“, 12-14/06/2015, Бургас, Отпечатан в сборник с доклади, том I, с. 504-510
5. Попова-Йосифова, Н., Приложимост на принципа текущо начисляване в счетоводната отчетност на предприятията от публичния сектор. СТАТИЯ. сп. "Економика, социология и право" №1-2, Москва, 2012, с.73-74
6. Стоянов, Ст., Фесчиян, Д., Проблеми и насоки за развитие на счетоводната система на предприятията от публичния сектор в процеса на интегриране на България с

ЕС, НС УНСС, 13.12.2012г.

7. Цветанова, М., Бакърджиева, Т., Промени в счетоводното отчитане на бюджетните организации през 2014г., изд. „Интеринтелект”, София, 2014г.
8. Фесчиян, Д., Отклонения от фундаменталните счетоводни принципи в счетоводната система на предприятията от публичния сектор, доклад пред международна конференция на ФСФ при УНСС, София, октомври, 2012г.
9. Аммосова Т. И. Анализ и меры оптимизации расходов бюджета Российской Федерации. Молодой ученый. 2015. №9.С. 496-498.
10. Красикова, О.А., Управление государственными расходами: исторический аспект, журнал „Основы экономики, управления и права” №1(13), 2014
11. Марусова О.А.Зарубежный опыт программно-целевого управления государственными расходами и возможности его адаптации в России[Электронный ресурс]. <http://www.rane-brf.ru/conference/2012/marusova.pdf>
12. Соляникова С.П. Результативность государственных расходов: проблемы оценки и мониторинга. М.: „Издательский дом Финансы иКредит”, 2014.—с. 49-57.
12. Шобей Л. Г., Волк Д. О. Программно-целевой метод бюджетного планирования в государственном финансовом управлении регионом. *Studia Humanitatis Borealis*. 2014. № 2. С. 91–100.
14. Япаров С.С. Проблемы повышения эффективности государственных расходов. Россия и Санкт-Петербург: Экономика и образование вXXIвеке. 2015.—с. 316-319.
15. Abdinasir Ibrahim Ismail, The effect of public expenditure on economic growth: The case of Kenya, JKUAT-SHRD Research Conference 12th and 13th September 2013, p.1-12
16. Bush, Carrie Blanchard; Key, Ellen M.; Eskridge, Robert D. Assessing the impact of city manager ideology on local expenditures, *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, Summer 2016, Vol. 28 Issue 2, p.196-121.
17. David Bevan, Samantha Jane Cook, Public Expenditure Following Disasters, World Bank Policy Research Working Paper, №7355, July 2015
18. Edgardo J. Campos, What is Public Expenditure Management (PEM)?, The Governance Brief, Asian Development Bank, Issue 1-2001
19. Ewan Ferlie, Edoardo Ongaro, Strategic Management in Public Services Organizations: Concepts, Schools and contemporary issues, Routledge Taylor and Francis group, first edition, 2015
20. George Bogere, Jacklyn A. Makaaru, Assessing Public Expenditure Governance A Conceptual and Analytical Framework, ACODE Policy Research Series No. 74, 2016, http://www.acode-u.org/Files/Publications/PRS_74.pdf
21. Irene S. Rubin, The Politics of Public Budgeting: Getting and Spending, Borrowing and Balancing, Eighth edition, SAGE Publication Ltd, USA, 2016
22. Jasper Rosenberg Hansen, Ewan Ferlie, Applying Strategic Management Theories in Public Sector Organizations: Developing a typology, *Public Management Review*, Volume 18, 2016, Issue 1
23. J.Ferreiro, M.Teresa Garcia - del – Valle, Carmen Gomez, An Analysis of the Convergence of the Composition of Public Expenditures in European Union Countries, *The American Journal of Economics and Sociology*, Volume 72, Issue 4, October 2013, pages 799–825

24. Lifeng Zhang , Yucong Ru, Jingkui Li, Optimal tax structure and public expenditure composition in a simple model of endogenous growth, Journal “Economic Modelling”, Volume 59, December 2016, Pages 352–360

25. Nadia Farooq, Public Expenditures and Economic Growth: A Case study of Pakistan, AMERICAN JOURNAL OF SOCIAL AND MANAGEMENT SCIENCE, 2016, 7(2), p.33-41

26. Public Expenditure and Financial Management Handbook, MEFMI, December, 2008

27. Sayyed Ehsan Zohoori, Mansour Zarra Nezha, The Relationship between Government Expenditures and Gross Domestic Product in Iran during 1960-2007, Applied Science Reports, 10(1), 2015, p.p.22-26, <http://pscipub.com/Journals/Data/JList/Applied Science Reports/2015/Volume 10/Issue 1/4.pdf>

28. Sacchi A. and Salotti S., A Comprehensive Analysis of Expenditure Decentralization and of the Composition of Local Public Spending, Journal Regional Studies, Volume 50, 2016 - Issue 1, p.93-109

29. Schick, Allen, “Overview”, A Contemporary Approach to Public Expenditure Management, World Bank Institute, Washington D.C., 1998

Б. Нормативни актове:

1. Закон за публичните финанси, ДВ, бр. 15/15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.

2. Закон за държавния дълг, ДВ, бр. 93/01.10.2002г.

3. Закон за общинския дълг, ДВ, бр. 34 от 19.04.2005 г.

4. Закон за сметната палата, ДВ, бр.12/13.02.2015г.

5. Закон за вътрешния одит в публичния сектор, ДВ, бр.27/31.03.2006г.

6. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор, ДВ, бр.21/10.03.2006г.

7. Закон за местните данъци и такси, ДВ, бр. 117/10.12.1997г.

8. Закон за публично-частното партньорство, ДВ, бр. 45/15.06.2012 г.

9. Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, публикуван в Държавен вестник бр. 101/ 22.12.2015г.;

10. БДС 91-00-0292 (0401-1397)/01.09.2000г., МФ, БНБ, относно прилагане на системата “Единна сметка”

11. ДДС №10/27.12.2016г. относно Единната бюджетна класификация за 2017 г. и промени в наименования на сметки от Сметкоплана на бюджетните организации

12. ДДС № 08/06.12.2016 г. относно годишното приключване на банковите сметки на бюджетните организации за 2016 г. и въпроси, свързани с банковото обслужване през 2017 г.

13. ДДС № 04/01.04.2010 г. относно изготвяне и представяне на информация от бюджетните предприятия за поетите ангажименти и възникналите (начислените) задължения

14. ДДС № 01/26.01.2015 г. относно изготвянето и представянето през 2015 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз и на сметките за чужди средства

15. ДДС №5/30.09.2016г. относно начисляването на амортизации на нефинансови дълготрайни активи от бюджетните организации

16. Указание на БНБ 03-2014 относно съставяне на платежни документи, април

2014г.

17. Указание ДР № 2/24.01.2014 г. относно съдържанието, реда и сроковете за представяне в Министерството на финансите на заявките за лимити за плащания през 2015 г., Министерство на финансите, Дирекция „Държавни разходи“

18. Вътрешни правила за организация на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет, утвърдени със заповед на министъра на финансите № ЗМФ 175/25.02.2014 г.

19. Приложение 1 към Указание на БНБ и МФ 03-13009 “Централизация на бюджетни средства към БНБ”

20. Приложение 2 към Указание на БНБ и МФ 03-13009 “Достъп до СЕБРА и обмен на данни по бюджетни плащания”

21. Указание на БНБ и МФ за обслужване на сметки на бюджетни организации и бюджетни плащания, София, 2016г.

22. Указания БЮ 03/06.06.2016г. на МФ за формата, съдържанието и сроковете за съставяне и представяне на подробен отчет към полугодieto и годината за изпълнението на програмните бюджети за 2016г. от първостепенните разпоредители с бюджет, които прилагат програмен формат на бюджет

23. ПМС № 5/2012 За разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014–2020 г.

24. ПМС № 62/2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.

25. ПМС № 107 на МС от 10.05.2014 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство за периода 2014 – 2020 г., Обн., ДВ, бр. 42 от 20.05.2014г.

26. ПМС № 179/10.08.2010 г. за определяне на механизма за верифициране на разходите и изплащане на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз

27. ПМС № 330/2011г. за допълнение на ПМС №62/2007 за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативни програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007-2013г.

28. Указания на министъра на финансите ДНФ № 02/10.03.2009 г. относно Сертифициране на разходите по Оперативни програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз

29. Международни счетоводни стандарти за публичния сектор (IPSAS), ИФАК, <https://www.ipsasb.org>

30. Стандарти за вътрешен одит в публичния сектор, Постановление № 71 от 28 март 2014, ДВ., бр. 31 от 4 април 2014 г.

31. Международни стандарти на върховните одитни институции (INTOSAI), www.issai.org